

יוסי הכיפורים 1973 - בוטל רישמית

על-פי החלטת ממשלת ישראל

לדרישה הפסולה, שאישים האחראיים למישגים ולמחדלים ישאו באחריות אישית על כך. הדיעה הכללית בכנסת היא שגישה זו פוגעת בביטחון המדינה, מערערת את תקינות המשק, ופוגעת בקואליציה ובאופוזיציה כאחת. על רקע זה נתקיימו מגעים בלתי-רשמיים בין סיעות הקואליציה והאופוזיציה. אין ספק שהחלטת הממשלה לבטל את יוסי הכיפורים 1973 תתקבל בהסכמה כללית, מקייראל-קיר. הוויכוח על הודעת הממשלה יצטמצם, על כן, בענייני כתיב ודיקודק, ויש לצפות להחלטה פה-אחד של הכנסת לרשום לפני הודעה זו. המשמעות המעשית של החלטה זו היא, שמעטת יחזור המצב שהיה קיים לפני יוסי הכיפורים, כלומר — שר, מפקד, פקיד ופוליטיקאי לא יהיה עוד אחראי לשגיאותיו, מחדליו, מעשיו ושחיתותיו. עד כאן.

מזכיר הממשלה מודיע: „הבוקר התכנסה הממשלה לשיבה שלא-מן-המניין. בישיבה זו הציע ראש הממשלה לבטל את יוסי הכיפורים 1973. ההצעה לא נתקלה בכל התנגדות. איש מן השרים לא ביקש את רשות-הדיבור. „לפיכך הוחלט, על דעת הממשלה כולה, שיוסי הכיפורים 1973 לא היה. „ביצוע החלטה הוטל על כל משרדי-הממשלה, ועל השרים-ללא-תיקים. „ראשי-הממשלה ימסור הודעה על כך בכנסת. סופרנו הפרלמנטרי מוסיף: הודעת הממשלה על ביטול יוסי הכיפורים 1973 לא נתקבלה על-ידי הסיעות בכנסת באפתעה מיוחדת. זה-מכבר נתגבשה אצל רבים מחברי-הכנסת הדיעה שדרושה החלטה כזאת, כדי לשים קץ לאנדרלמוסיה שהשתררה במערכות המינהל והשילטון. הכוונה היא

חייל מוביל פצועה במעלות

קולית. „לא הושם לב לדיווחם (של האנשים במקום) אשר לא היה לרלוונטי לגבי שר-הביטחון. „שר-הביטחון הציע מלכתחילה פריצה לבניין. וכן הלאה. באיזו זכות צינורה הממשלה קטעים אדזה? באיזו הוצפה היא ניסתה להעלים עובדות, כאלה מן הציבור? איזו שיקוף הדרוך אותה, מידבר השיקוף האינטרסנטי?

אן מתחיל שלב ג' של הטישטוש — הדיון בכנסת. מסופקני אם ראתה כנסת ישראל הרבה דיונים נלווים כמו „דיון“ זה.

הדיון הונח על שולחן המליאה כמה דקות לפני המועד שנקבע לדיון. רק אחרי שכמה ח"כים עוררו סקנדל, נדחתה הישיבה לשעה קלה — זמן שהספיק בקושי לקריאת 50 העמודים של הדו"ח המצונזר, ובוודאי לא לניתוח ולשקילת הדברים.

הדיון הוכיח שגם זמן זה היה מיותר. כי כמעט כל הח"כים בירברו על דברים של מה בכך — מבלי לגנוע אף במילה אחת בנושא המרכזי שהיה צריך לעמוד לנגד עיני בית-הנבחרים: אחריותה של ממשלת-ישראל ל- מאורעות.

מעולם לא הצטערת על העדרי מן הכנסת השמינית כמו באותו יום. אילו הייתי שם, לא הייתי יושב בשקט. בנימוס מנומנם, כאשר משה דיין עלה על הדוכן כדי להשלים את מלאכת-הרמייה.

כי אכן זה מה שקרה: אחרי שזכה לחיי פוי במסקנות הוועדה, בממשלה ובדבריהם של מרבית הנאומים בכנסת, היתה לו החוצה פה העיניאית לעלות על הדוכן והכפוך את עצמו מנאשם למאשים.

יש כמו משה דיין אינו מצטדק, גם כשזה נוגע לדם ילדים. הוא יודע שההתקפה היא ההגנה הטובה ביותר. הוא התקף.

חישוק הפוקר

ההסתערות. היא הומצאה בישיבת הממשלה — ולא ברור אם דיין היה קשור בהמצאה זו. לעומת זאת הודיעו הפיראיון בפירוש, בעלי פה, בשעה 12.25, שהם ישחררו את כל הילדים, אם יביא השגריר הצרפתי את מילת-הצופן המאשרת שהתמלאו תנאיהם.

זוהי תמונה ברורה לגמרי. אילו קיבלה הממשלה בבוקר את המיכתבים, שהכילו את התנאים החד-משמיעיים, היא יכלה להחליט אם לקבלם או לדחותם. במיקרה הראשון, יכלה לנקוט בצעדים הדרושים לבני צוע העיסקה (ריכוז האסירים שהוחלט לשחררם, הבאתם ללוד, הכנת מטוס להטסתם, והטסתם לדמשק). לדברי הוועדה, אפשר היה להספיק לבצע את הדברים עוד בצהריים.

עדידי גניזת המידע החיוני העיזמתו מעוני הממשלה ומניעת הצעדים שהיו לרושים, יצר דיין מצב שלא הותיר עוד לממשלה כל אפי שרות זולת אחת: לאשר את ההומור הנורא שהוא החליט עליו עוד בבוקר. כך נחרץ גוי רלם שג הילדים.

ל זה נובע בבירור מדו"ח הוועדה. אולם מכאן והלאה החלה מלאכת הטישטוש. הוועדה עצמה נמנעה מלהסיק את המסקנה הנובעת ממימצאיה. היא פטרה את עצמה מלקבוע אחריות או אשמה.

כמו ועדת-אגנטט לפניו, היא פשוט ערי קת מתפקידה העיקרי. היא השתמטה מן החובה הפוליטי-עממה לזהות אישי-ממשלה מן אחראיים לאסון.

נדמה כאילו רובצת קללה על ועדות-חקירה בישרי ראל. מארה זו נובעת על האופי המיסודי של חברי הוועדות. איש כמו משה אונא, שהיה כל חייו משרת נאמן של השלטון, גם בעניינים הבזויים ביותר (למשל: חוק לשון הרע, הזכור לדיראון), פשוט אינו יכול להעלות על דעתו להצביע באצבע חשופה על מישו מבעלי השררה ולומר: יש לך חלק בשפיכת הדם הזה. הוא הוביש כיפה, אך אין הוא יורישו שד אדריה הנביא.

כך הגיע הדו"ח לממשלה — מימצאים ברורים, אך בלא המסקנה הנוקבת המתבקשת מהם.

כאן התחיל שלב ב' של מלאכת הטישטוש. ממשלת יצחק רבין תלויה עדיין בחסדי משה דיין. הוא יכול להפילה. אין לרבין כל חשק להרגיז את הואב שתום-העין, השוחר לטרף. האינטרס הפוליטי הגס הונח על כך אחת של המאננים, הצו המוסרי של גילוי האמת הונח על הכף השנייה. האינטרס ניצח.

תחילה עוכב הדו"ח כמשך שבועות ארוכים, ללא שום סיבה סבירה. הממשלה התפתלה והתלבטה. לבסוף הונח על שולחן הכנסת — כשקטעים מהותיים נמחקו ממנו „מטעמי ביטחון“.

איזו קמפיק נמחקו עדידי הממשלה? כולם מתייחסים לנושא אחד, בלתי-ביטחוני ני בחקל: חלקו של משה דיין באחריות.

הנה כמה מן הקטעים שנמחקו, לדוגמה: „מר דיין היה משוכנע שהדרך העדיפה לטיפול בבעייה היא פעולה צבאית של פריצה... בגישה זו נשאר עקבי עד הסוף.“ „לא זו בלבד שלמיכתבי המחבלים לא ניתנה כל השומת-לב במעלות, אלא הם אף לא הועברו לעיונה של הממשלה, שלא ידעה על קיומם, ועל כן לא יכלו לשמש גורם בשרי

ב מעלות בוצעו מעשה-הזוועה ומעשה-הפקרות. מעשה-הזוועה בוצע על-ידי הפיראיון, אין צורך להוסיף מילה על דברי הגינוי והסלידה שכבר נאמרו עליו הם. כל המוסיף — גורע.

מעשה-ההפקרות בוצע עדידי שר-הביטחון דאן, משה דיין.

חומרת אשמתו של משה דיין בפרשת מעלות, היתה ברורה כבר בסופו של אותו יום. פירטנו אותה בעיתון זה כבר למחרתו. כל מה שנחקר ונקבע מאז, מהווה אי שור לכתב-אישום זה.

בצורה פשוטה וברוטאלית, יש להגדיר אשמה זו כך: ערב מעלות, לא היה דיין אלא פוליטיקאי שעולמו חרב עליו. הכאריזמה המפורסמת נעלמה בגיהנום של יוסי הכיפורים. בציבור ובמימסד התגבשה ההחלטה הסר פית לסלקו.

בבוא למעלות, בשעה 7.00 בבוקר, ידע דיין שזוהי ההזדמנות האחרונה שלו להחזיר לעצמו את הערצת המוניים, ואולי אף את מקומו בשלטון. זה היה סיכוי אחרון — והוא היה מוכן לשלם עבורו מחיר גבוה. הוא דמה לשחקן-פוקר מיואש שהגיע לסוף הדרך, והזורק לקופת-המישחק את האסימון האחרון, את תפקיד האסימון מילדו הילדים של מעלות.

כדי לאפשר לעצמו להמשיך בהימור נורא זה עד הסוף, הפעיל דיין את כל השיטות שציננו אותו לכל אורך דרכו ב-21 השנים האחרונות. הוא רימה את הממשלה, העלים ממנה את המידע החיוני, התעלם מהחלטותיה, וניר צל את תמימתה (ואת פחדנותה) כדי להכריח אותה אחרי הצהריים לאשר את הקו שהוא נקט בו משעות הבוקר המוקדמות.

ההימור נכשף, והילדים שילמו את המחיר. כך נגמר פרק אחד, והתחיל הפרק השני: הסקת המסקנות.

פרק זה נתיים השבוע — בצורה בזוויה ומבישה.

ת חידה מונתה ועדת-החקירה של חורב-אונא-שימרון. הוועדה עשתה עבודה נאמנה. היא בדקה את העובדות וסיכמה אותן. מי שקורא את הדו"ח בעיון, מוצא בו את כל פרטי-האישום של משה דיין.

הוועדה קבעה שהפיראיון פירט את תנאיהם לשיח רור הילדים בצורה חד-משמעית, במיכתבים שמסרו ב-שעה 5.30 בבוקר בידי שני בני-הערובה ששיחררו. מיכתבים אלה הגיעו מייד לידי הקצינים במקום. כשהיר פיע דיין נמקום, בשעה 7.00, נמסר לו על קבלת המיכתבים. לדברי הוועדה, לא ביקש דיין לקרוא את המיכתבים, ופשוט התעלם מקיומם. הוא „לא ייחס להם ערך.“ „מה לא ייחס? מפני שהיה מנזו וגמור עימו, למן הרגע הראשון, לא לעשות דבר לשיחרור הילדים בדרך של משא-ומתן, אלא לנצח עדי מיבצע-שיחרור צבאי.“

בשיחה טלפונית עם גולדה מאיר ב-7.30 לא הזכיר דיין את המיכתבים ואת התנאים המפורשים שפורטו בהם. הוא הבטיח לבוא לישיבת-הממשלה ב-9.00, אך לא עשה כן. תחת זאת שלח ליישיבת הממשלה את ראש לישכתו של הרמטכ"ל, סא"ל אבנר שלו, שלא הביא עימו את המיכתבים. הוא מסר תמונה מעורפלת על תנאי הפיראיון.

כתוצאה מכך התחילו בממשלה — בישיבה זו — בשעה 9.45 בבוקר — לדבר על „הטסת הילדים“ לארץ ערבית — ולשלוט אותה. זוהי הפעם הראשונה שהוד כרה אפשרות זו, שנוצלה לאחר-מכן כאליבי לפעולת